

Pripremljenost, put ka sveopćem pokolju

Emma Goldman

1915

Još od samog početka požara koji je zavladao Europom, gotovo cijeli ljudski rod je upao u smrtonosni zagrljaj ratne anestezije, otupljenosti na bol.

Prevladan je od strane ludog kolektivnog bijesa uzrokovanog krvlju natopljenim kloroformom, koji mu je poremetio vid i paralizirao srce. Zaista, sa izuzetkom nekih divljih plemena, koja ne znaju ništa o kršćanstvu ili o ljubavi prema bližnjemu i koja također ne znaju ništa o bojnim brodovima, podmornicama, tvornicama municije i ratnim kreditima, ostatak ljudske rase se trenutno nalazi pod tom užasnom narkozom. Čini se da je ljudski um svjestan svega osim jedne stvari – ubojite špekulacije. Naša cijela civilizacija, naša cjelokupna kultura je koncentrirana u ludoj potražnji za što savršenijim oruđima za pokolj.

Municije, municije! O, Gospode, ti koji vladaš na nebu i na zemlji, ti Bože ljubavi, milostivosti i pravde, daj nam dovoljno municije kako bi uništili svoje neprijatelje. Takve molitve se svakodnevno upućuju u smjeru kršćanskog raja. Baš kao što se stoka, prestravljena kada se suoči sa vatrom, baca u plamen, tako su svi stanovnici Europe jedni preko drugih popadali u pobjesneli požar zahuktalog rata, a Amerika, dovedena na sam rub od strane beskrupuloznih političara, brbljavih demagoga i vojnih službenika, priprema se na isti užasan čin.

Potrebno je da muškarci i žene, koji još uvijek nisu podlegli ovom ratnom ludilu, podignu svoj glas protesta, kako bi usmjerili pažnju ljudi na zločin i užas koji će se svaki čas provesti nad njima.

Amerika je u svojoj biti lonac u kojem se stapaju kulture. Niti jedna nacionalna grupa koja je čini nije u poziciji hvaliti se superiornijom rasnom čistoćom, posebnom povijesnom ulogom ili višim stupnjem kulture. Ipak, borbeni šovinisti i ratni špekulanti pune atmosferu sentimentalnim sloganima licemjernog nacionalizma: „Amerika Amerikancima!“. Ovakvi pokličići su uhvatili dobro tlo diljem zemlje. Kako bi održali Ameriku, vojna pripremljenost mora biti trenutačno postignuta. Milijarde dolara dobivene iz znoja i krvi radnika se troše na bojne brodove i podmornice za vojsku i mornaricu, a sve to kako bi zaštitili svoju dragocjenu Ameriku. Najironičnije u svom tom zanosu jest to što Amerika, koju će štititi ta ogromna vojna sila, nije Amerika svojih građana, nego Amerika privilegirane klase, klase koja pljačka i iskorištava mase i kontrolira njihove živote od rođenja pa sve do groba. Ništa manje patetična nije činjenica da tako malo ljudi razumije kako vojna pripremljenost nikada ne vodi prema miru, već je ona put prema sveopćem pokolju. Koristeći lukave metode koje su već iskoristili proračunati diplomati i vojno vodstvo u Njemačkoj, kako bi upregnuli mase u pruski militarizam, američki političari kao Roosevelt, Garrison, Daniel i Wilson trude se pomaknuti i samo nebo kako bi Amerikancima ulili militarističke porive. Ako uspiju, to će otjerati Ameriku u oluju krvi i suza koja trenutno uništava zemlje Europe.

Pred četrdeset godina, Njemačka je izmislila slogan: „Njemačka prije svega. Njemačka Nijemcima. Mi želimo mir i stoga se moramo pripremiti na rat. Jedino dobro naoružana i temeljito pripremljena nacija može održati mir, može zaslužiti poštovanje, može biti sigurna u svoj nacionalni integritet.“ Njemačka se nastavila pripremati, tjerajući druge nacije da poduzmu iste korake. Ovaj strašan rat u Europi je samo kulminirajući užitak sedmoglavog čudovišta, vojne pripremljenosti. Otkako je rat počeo, kilometri papira i oceani tinte su potrošeni kako bi se dokazao barbarizam, okrutnost i represija pruskog militarizma. Konzervativci i radikali podjednako daju podršku Saveznicima iz niti jednog drugog razloga, već kako bi pomogli slom militarizma. Kažu kako u njegovom prisustvu ne može biti mira ili napretka u Europi. Ali, iako Amerika zarađuje na proizvodnji municije i ratnim kreditima koje dodjeljuje saveznicima kako bi pobijedili Pruse, isti militaristički pozivi se sada čuju i u Americi. Ako se oni provedu u nacionalnu akciju, izgradio bi se američki militarizam koji bi bio puno gori nego što bi to pruski ili njemački ikada mogli

postati i to zato jer nigdje drugdje u svijetu nije kapitalizam toliko ogrezao u pohlepi i nigdje drugdje nije država toliko spremna kleknuti pred kapitalom.

Kao kuga, podivljali duh hara zemljom, okužuje najbistrije glave i najnepokolebljivija srca smrtonosnim virusom militarizma. National Security League (Savez nacionalne sigurnosti), sa topom kao simbolom zaštite na amblemu i Naval League (pomorski savez), kojim upravljaju žene, osnovali su podružnice diljem zemlje. Žene koje se hvale time da predstavljaju nježniji spol, koje kroz bol i opasnost od smrti donose život na ovaj svijet, a ipak su spremne svoju djecu žrtvovati u ratu.

Društva Amerikanaca, koja u svom članstvu imaju poznate liberale, sada oni koji su do jučer odbacivali patriotske brbljarije, daju si za pravo obmanjivati ljude i pomagati izgradnju istih destruktivnih institucija u Americi čije uništenje neposredno ili posredno pomažu u Njemačkoj — militarizam, ubojica mladih ljudi, silovatelj žena, uništavač onog najboljeg u ljudima, razarač života. Čak i Woodrow Wilson, koji je ne tako davno upotrijebio frazu „Nacija previše ponosna za borbu”, koji je na počecima rata naručivao molitve za mir, koji je u svojim istupanjima govorio o nužnosti čekanja i promatranja situacije, čak se i on svrstao u ratnu liniju. Sada se priključio svojim cijenenim kolegama među ratoborne domoljube i ponavlja njihove pozive na vojnu pripremljenost i njihov zov „Amerika Amerikancima”. Razlika između Wilsona i Roosevelta je sljedeća: Roosevelt, rođeni nasilnik, koristi toljagu; Wilson, povjesničar, sveučilišni profesor, nosi uglađenu masku, ali ispod nje on, kao i Roosevelt, ima samo jedan cilj, služiti višim interesima, pomoći onima koji se nevjerojatno bogate na opskrbi vojske. Woodrow Wilson se potpuno odao u svom govoru pred Daughters of the American Revolution (Kćeri američke revolucije). Tada je izjavio: „Radije bih bio vojno poražen nego protjeran”. Ustati protiv ljudi kao što su Bethlehem, du Pont, Baldwin, Remington, Winchester i ostali koji spadaju u elitu proizvođača naoružanja znači političko progonstvo i smrt. Wilson to zna i zbog toga je izdao svoje početne pozicije. Zaboravio je svoje priče o previše ponosnoj naciji da bi se borila i sada podjednako glasno kao i svaki drugi jeftini političari zavija o vojnoj pripremljenosti i nacionalnom ponosu. To su smiješne tvrdnje koje i žene iz pomorskog saveza pokušavaju utuviti u glavu svakog djeteta: „Zavjetujem se da ću učiniti sve što je u mojoj moći kako bi proširila interese svoje zemlje, podržala njene institucije i održala čast njezinog imena i njezine zastave. Budući da sve što imam dugujem svojoj zemlji, posvećujem se cijelim srcem, umom i tijelom da ću joj služiti i obećajem da ću raditi za njezin napredak i sigurnost u mirnodobskim vremenima i da se neću stidjeti niti jedne žrtve ako će se od mene zahtijevati djelovanje u njezinu obranu, za slobodu, mir i sreću naših ljudi.”

Podržati institucije naše zemlje — to je to — institucije koje štite i održavaju šačicu ljudi dok pljačkaju i osiromašuju mase, institucije koje sišu krv iz starosjedioca, kao i iz doseljenika, i pretvaraju je u bogatstvo i moć, institucije koje useljeniku oduzmu svaki identitet koji je donio sa sobom, a u zamjenu mu daju jeftini amerikanizam, čija slava se sastoji od prosječnosti i arogancije. I sami zagovarači parole „Amerika Amerikancima” su još odavno izdali osnovne principe pravog amerikanizma. Onog amerikanizma koji je na umu imao Jefferson kada je izjavio kako je najbolja vlast ona koja najmanje vlada, one Amerike za koju je radio David Thoreau kada se zalagao za to da je najbolja vlast ona koja uopće ne vlada, ili drugih stvarno velikih Amerikanaca koji su željeli od ove zemlje napraviti raj za izbjeglice, koji su se nadali da će joj svi ti razbaštinjeni i protjerani ljudi koji su dolazili na njene obale dati karakter, značenje i kvalitetu. To nije Amerika političara i špekulanata municijom. Ta Amerika je snažno ocrтана u ideji jednog mladog New Yorškog kipara. Jaka, okrutna ruka sa dugim, mršavim, nemilosrdnim prstima gnječi srce imigranta i cijedi krv iz njega kako bi iscjedila i dolare.

Nema sumnje u to da Woodrow Wilson ima razloga braniti institucije. Ali, kakav je to ideal koji se prikazuje mlađim generacijama? Kako to vojno uvježbani i trenirani ljudi brane slobodu, mir i sreću? Evo što general major O’Ryan ima za reći o dobro uvježbanoj generaciji: „Vojnik mora biti toliko istreniran da postane automat, mora biti toliko istreniran da se u njemu ubije sva inicijativa, mora biti toliko istreniran da se pretvori u stroj. Vojnik mora biti uglavljen u vojni oklop, mora se uklopiti, njegovi nadređeni mu moraju moći naređivati.” Ovo nije izjavio pruski general, niti njemački primitivac, niti Treitsche ili Bernhardi, nego američki general major. I u pravu je. Ne možete voditi rat ako upravljate sebi ravnima. Ne možete provesti militarizam među slobodnim ljudima. Morate imati robove, automate, strojeve, poslušna disciplinirana bića koja će se kretati, djelovati, pucati i ubijati kako im narede njihovi nadređeni. To i samo to je pripremljenost.

U novinama je objavljeno kako je među govornicima koji su govorili u korist Navy League bio i Samuel Gompers. Ako je to istina, onda ona ukazuje kako se radi o najvećoj gadosti koju su radnički vođe mogli napraviti svojim kolegama.

Pripremljenost nije usmjerena samo prema vanjskom neprijatelju, ona je mnogo više usmjerena prema unutarnjim neprijateljima. To se tiče onih elemenata radništva koji su shvatili kako se ne trebaju ničemu nadati od institucija. To se tiče onog probuđenog dijela radnih ljudi koji su naučili kako je klasni rat pozadina svakog međunacionalnog rata i da ako je rat uopće opravdan, onda je to jedino rat protiv ekonomske ovisnosti i političkog ropstva, dva glavna pitanja vezana uz klasnu borbu.

Militarizam je uz odobrenje i podršku države već počeo igrati svoju krvavu ulogu u svakom ekonomskom sukobu. Gdje su bili protesti službenog Washingtona kada su „naši muškarci, žene i djeca” ginuli u Ludlowu? Gdje je bio taj jasni odlučni ton protesta koji danas uredno šalju u notama njemačkoj vladi? Ili postoji razlika između ubijanja „naših muškaraca, žena i djece” u Ludlowu ili na dalekim morima? Da, zaista, muškarci, žene i djeca u Ludlowu su bili radnici, pripadali su razbaštinjenom sloju stanovnika Zemlje, bili su stranci kojima je trebalo pokazati okus slavnog amerikanizma, dok su putnici broda Lusitania predstavljali bogataše i viši sloj — tu leži osnovna razlika.

Pripremljenost će dakle samo ojačati moć privilegirane manjine i pomoći im da potlače, porobe i slome radništvo. S. Gompers to mora znati i ako se priključi pozivima na vojno jačanje, onda ga se mora osuditi kao izdajicu radničkih interesa.

Baš kao što je to slučaj sa svim ostalim institucijama u našim konfuznim životima, koje su navodno stvorene za dobrobit ljudi, a proizvode suprotan efekt, tako će biti i sa pripremljenošću. Amerika se navodno priprema za mir, dok će u stvarnosti to biti uzrok rata. Tako je uvijek bilo, kroz cjelokupnu krvavu povijest, a i nastaviti će se sve dok se nacije ne odbiju međusobno boriti i dok se stanovnici svijeta ne prestanu pripremati na međusobni pokolj. Pripremljenost je kao sjeme otrovne biljke kada se posadi u tlo — donijeti će otrovne plodove. Masovno uništenje u Europi je plod te otrovne biljke. Imperativno je da američki radnici to shvate prije nego što ih domoljubni huškači odvedu u ludilo koje je zauvijek začarano spektrom opasnosti i invazije. Oni moraju znati da pripremati se na mir znači prizivati rat, znači pustiti zvijeri smrti da haraju poljima i morima.

Široke mase u Europi nije u rovove i na bojišta odvukla njihova unutrašnja čežnja za ratovanjem. Uzrok se mora tražiti u oštroj konkurenciji za što boljom vojnom opremom, za što učinkovitijim vojskama, za većim ratnim brodovima, za jačim topovima. Ne možete izgraditi stajaću vojsku i onda je baciti natrag u kutiju kao da se radi o limenim vojnicima. Vojske naoružane do zuba, sa visoko razvijenim oruđima za ubijanje i koje podržavaju njihovi vojni interesi, ima-

ju svoje vlastite dinamične funkcije. Tek moramo proučiti prirodu militarizma kako bi shvatili istinitost ove povezanosti.

Militarizam uništava najjače i najproduktivnije elemente svake nacije. Militarizam guta najveći dio nacionalnog prihoda. U usporedbi sa iznosima koji se troše na militarizam u mirno doba, gotovo ništa se ne troši na obrazovanje, umjetnost, književnost i znanost. U ratnim vremenima sve ostalo se svodi na ništicu. Život stagnira, sva nastojanja su ograničena, znoj i krv radnih masa se koriste kako bi se nahranilo nezasitno čudovište — militarizam. Pod takvim okolnostima on mora postati arogantniji, agresivniji, više napuhan vlastitom važnošću. Ako nema drugog razloga, onda zbog suviška energije militarizam mora djelovati da bi preživio. Zbog toga će tražiti neprijatelja ili će ga stvoriti na umjetan način. U ovoj civiliziranoj metodi i svrsi, militarizam održava država, štite ga zakoni, ojačavaju ga škola i obitelj, a glorificira ga javno mišljenje. Drugim riječima, funkcija militarizma je ubijanje. On ne može živjeti nego kroz ubijanje.

Ali najdominantniji faktor vojne pripremljenosti i onaj koji neizbježno vodi u rat je stvaranje grupnih interesa, koji svjesno i namjerno rade za povećanje oružane sile, čija namjena dobija smisao produbljanjem ratne histerije. Te grupne interese prigrljuju svi oni koji su povezani sa proizvodnjom i prodajom municije i vojne opreme, a iz toga imaju osobni dobitak i korist. Na primjer, obitelj Krupp, koja posjeduje najveću tvornicu topovske municije na svijetu: njen zloban utjecaj u Njemačkoj i zapravo u mnogim drugim zemljama se produljuje na novinarstvo, školstvo, crkvu, državu... Nedugo prije početka rata, Carl Liebknecht, jedan hrabar čovjek u Njemačkoj, je u Reichstagu upozorio kako obitelj Krupp zapošljava neke od visokih vojnih dužnosnika i to ne samo u Njemačkoj nego i u Francuskoj i drugim državama. Njihovi emisari su radili na raznim stranama i sistematski inicirali nacionalne mržnje i antagonizme. Ista istraga je iznijela na vidjelo postojanje međunarodnog industrijskog udruženja koje se bavi dobavljanjem ratnih sredstava i koje niti najmanje ne mari za patriotizam ili za ljubav ljudi, već koristi oboje kako bi se potaknuo rat i zaradilo milijunske profite od te užasne pogodbe. Nije sasvim isključeno da će nas povijesno istraživanje rata koji se trenutno vodi dovesti do umiješanosti ovog međunarodnog udruženja smrti.

Ali, da li je uvijek neophodno da svaka generacija baulja kroz oceane krvi i visoke planine ljudskih žrtava, a da sljedeća generacija iz toga ne nauči barem jedno zrnce istine? Zar mi danas ne možemo ništa naučiti iz razloga koji su doveli do rata u Evropi, zar ne možemo naučiti do čega je dovela pripremljenost, temeljita i efikasna pripremljenost na rat od strane Njemačke i drugih zemalja? Prije svega, zar ne možemo shvatiti kako će pripremljenost Amerike dovesti do istog rezultata, do istog barbarizma, do istog besmislenog žrtvovanja ljudskih života? Hoće li će Amerika slijediti njihov primjer, hoće li će se predati Američkim verzijama porodice Krupp, američkim vojnim huškačima? Gotovo se čini da je to tako, kada čovjek čuje huškački ton kojim se koriste novinari. Krv i gromovite tirade grubijana Roosevelta, sentimentalno blebetanje našeg fakultetski obrazovanog predsjednika. Razlog više za one koji u sebi još uvijek nose iskru slobodarstva i humanosti da podignu glas protiv ovog velikog zločina, protiv gnjusobe koja se sada sprema nametnuti i nad ljudima Amerike. Nije dovoljno zadržati neutralnost. Neutralnost koja lije krokodilske suze na jedno oko, a drugo usmjerava prema profitima koji izlaze iz opskrbljivanja vojske i vojnih zajmova nije neutralnost. To je hipokritski pokrivač kojim se prikrivaju zločini ove zemlje. Nije dovoljno niti priključiti se buržoaskim pacifistima, koji priželjkuju mir među nacijama, dok istovremeno pomažu plamsanje rata među klasama, rata koji u realnosti leži kao uzrok svih ostalih ratova. Moramo se koncentrirati na klasni rat i povezano sa njime na rat protiv lažnih vrijednosti, protiv zlih institucija, protiv svih društvenih zala. Oni koji cijene hitnu potre-

bu za suradnjom u velikim borbama koje slijede, moraju se suprotstaviti vojnoj pripremljenosti koju nameću država i kapitalizam, a za uništenje masa. Oni moraju organizirati pripremljenost masa da zbacе oboje, kapitalizam i državu. Radnicima treba industrijska i ekonomska pripremljenost. Samo to može dovesti do revolucije odozdo koja se suprotstavlja uništenju koje se provodi odozgo. Samo to vodi do pravog internacionalizma među radnicima koji se bore protiv carstva, kraljevstva, diplomacije, birokracije i vojnih struktura. Samo tako će ljudi moći svoju djecu izvesti van iz siromašnih četvrti i okrutnih radionica. Samo tako će moći novim generacijama uliti ideal bratstva, odgojiti ih uz igru, pjesmu i ljepotu, stvoriti muškarce i žene, a ne strojeve. Samo tako će žene moći postati prave majke ljudskog roda, koje će svijetu darivati kreativne osobe, a ne vojnike spremne na razaranje. Samo tako ćemo doći do ekonomske i društvene slobode i riješiti se svih ratova, zločina i svih nepravdi.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Emma Goldman
Pripremljenost, put ka sveopćem pokolju
1915

<http://www.stocitas.org/emma%20goldman.htm>

Originalno objavljeno u Mother Earth, Vol. X, no. 10, prosinac 1915., i kao zaseban pamflet.
Prijevod je preuzet iz pamfleta Emma Goldman: Članci, pamfleti, eseji, ZAP, Zagreb, 1999.
Kasnije objavljeno i u zborniku Anarhizam i nasilje, Što čitaš?, Zagreb, 2001, www.stocitas.org

anarhisticka-biblioteka.net